

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης 96/2016

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Γ' ΤΜΗΜΑ)**

Συνεδρίαση της 25^{ης} Απριλίου 2016

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Βασιλική Δούσκα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Παναγιώτης Σπανός, Ευγενία Βελώνη, Νίκη Μαριόλη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αθηνά Αλεφάντη, Βασιλική Παπαθεοδώρου.

Εισηγήτρια : Μαρία Σταμέλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.(γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός Ερωτήματος: ΠΑ/ΔΤΥ/Δ7Δ/37519/5506/2-12-2013 έγγραφο του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών –Τμήμα Δ7/Δ.

Περίληψη Ερωτήματος : Τρόπος εκτέλεσης από τη Διοίκηση των υπ' αριθμ. 2139/2012 και 2694/2007 αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών αντίστοιχα.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ιστορικό

Από το ερώτημα της υπηρεσίας και τα έγγραφα που το συνοδεύουν προκύπτουν τα εξής:

1. - Με βάση την απόφαση ΥΠΑ/Δ7/Δ/45371/6585/7-11-1998 του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, με την οποία εγκρίθηκε η ανάθεση εκπόνησης μελέτης «επέκτασης διαδρόμου προσαπογειώσεων αεροσκαφών 10-28 (μετά παράλληλου τροχοδρόμου) κρατικού αερολιμένα Θεσσαλονίκης "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ" » καταρτίστηκε η από 11.06.1998 αρχική σύμβαση μεταξύ της ΥΠΑ και των συμπραττόντων γραφείων μελετών «ΡΟΓΚΑΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΕ -ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΗΣ ΕΠΕ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΤΜΕΕ -COWI A.S. - ΚΑΣΤΩΡ ΕΠΕ - ΧΡ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ - Γ.ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Δ.ΜΠΕΝΑΚΗΣ -Ι.ΠΡΙΝΤΑΤΚΟ Κ ΣΙΑ Ε.Ε.».

2.- Στη συνέχεια με την από 09.09.1999 1^η συμπληρωματική σύμβαση ανατέθηκε στον ως άνω Ανάδοχο η εκπόνηση των απαιτούμενων πρόσθετων συμπληρωματικών μελετών, υποστηρικτικών της οριστικής μελέτης, (μελέτη ωκεανογραφικών μετρήσεων, ακτομηχανικής διερεύνησης, Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις Μ.Π.Ε. και συμπληρωματικές μελέτες Η/Μ εγκαταστάσεων). Στην παράγραφο 4.3.2 της 1^{ης} συμπληρωματικής αυτής σύμβασης προβλέφθηκε ρητώς ότι οι οριστικές μελέτες των διαφόρων κατηγοριών θα παραδοθούν μέχρι 4 Οκτωβρίου 1999 και ότι δεν θα συνταχθούν από τους μελετητές τεύχη δημοπράτησης.

3.- Με το υπ. αριθμ. Δ7/Δ/49347/5373/11.11.1999 έγγραφό της η ΥΠΑ ζήτησε από τον Ανάδοχο να υποβάλει όλα τα προβλεπόμενα από τα άρθρα 168 & 175 του Π.Δ.696/74 (περί οριστικών μελετών) στοιχεία, τα οποία δεν είχε μέχρι τότε υποβάλει (Τιμολόγιο, ΕΣΥ, Προδιαγραφές κ.λ.π.)

4.- Επ' αυτού ο Ανάδοχος απάντησε στην υπηρεσία με το αρ. πρωτ. Λ232/Ρ2/176/15.11.1999 έγγραφό του, ότι τα ζητηθέντα κατά τα ανωτέρω από την υπηρεσία στοιχεία ταυτίζονται με τα τεύχη δημοπράτησης, τα οποία δεν είχε την υποχρέωση να συντάξει, σύμφωνα με την ανωτέρω 1^η συμπληρωματική σύμβαση και ότι κατά την ολοκλήρωση της οριστικής μελέτης του έργου και παρά την έλλειψη συμβατικής υποχρέωσής του, υπέβαλε επιμέρους στοιχεία της μελέτης (υπολογισμοί, τεχνικές εκθέσεις, σχέδια), καθώς και μέρος των τευχών (Τεχνική Περιγραφή, Τεχνικές Προδιαγραφές, Προμέτρηση-Προϋπολογισμό Μελέτης) που προβλέπονται στα ανωτέρω άρθρα 168 & 175 του Π.Δ.696/74, προκειμένου να διευκολυνθεί η Υπηρεσία, ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία εγκρίσεως της μελέτης, ενώ τέλος ζήτησε την τροποποίηση του άρθρου 4.3.2 της Συμπληρωματικής Σύμβασης, προκειμένου να εγκριθεί με Συμπληρωματική

Σύμβαση και Συγκριτικό Πίνακα, η απαιτούμενη πρόσθετη δαπάνη αμοιβής για τα τεύχη δημοπράτησης.

5.- Ακολούθησε αλληλογραφία μεταξύ Υ.Π.Α. και Αναδόχου και συγκεκριμένα, με το υπ.αρ.Δ7/Δ/54443/5785/13.12.1999 έγγραφο προς τον Ανάδοχο η Υ.Π.Α. επανήλθε στο αίτημά της για την υποβολή του συνόλου των κατ' άρθρα 168 και 175 του π.δ. 696/1974, στοιχείων της οριστικής μελέτης, και ο Ανάδοχος με υπ' αριθμ. πρωτ. Λ232/F2/186/07.01.2000 έγγραφό του εμμένοντας στη θέση ότι τα στοιχεία αυτά αποτελούν Τεύχη Δημοπράτησης που δεν περιλαμβάνονται στο αντικείμενο της Σύμβασης, καθ' όσον αποκλείστηκαν από αυτήν, ζήτησε εκ νέου τη σύνταξη Συμπληρωματικής Σύμβασης και Συγκριτικού Πίνακα προκειμένου να προβεί στη σύνταξη των τευχών της μελέτης.

6.- Στη συνέχεια η Υ.Π.Α. με το υπ' αρ. Δ7/Δ/1256/113/14.01.2000 έγγραφο-ειδική πρόσκληση του άρθρου 13 του π.δ.194/1979, αφού επεσήμανε και πάλι στον Ανάδοχο την παράλειψη της συμβατική του υποχρέωσης για την υποβολή των σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο π.δ. 696/1974 στοιχείων, όπως αυτά είχαν ήδη ζητηθεί με τα προαναφερθέντα σχετικά, έταξε προθεσμία 15 ημερών για την υποβολή αυτών.

Συγκεκριμένα στην ως άνω ειδική πρόσκληση η Υ.Π.Α. αναφέρει επί λέξει :
«...Με τα α και β σχετικά σας ζητήσαμε να υποβάλλετε το σύνολο των στοιχείων και τευχών που αποτελούν συμβατική σας υποχρέωση και προβλέπονται στα άρθρα του π.δ. 696/1974 περί υποβολής οριστικών μελετών. Όμως παραλείψατε να τα υποβάλλετε στη συμβατική προθεσμία βάσει της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης της 4-1-1999, οπότε και υποβάλλατε μέρος μόνο του φακέλου της οριστικής μελέτης του θέματος. ...Επί του τεθέντος με το γ σχετικό αιτήματός σας περί κατάρτισης νέας συμπληρωματικής σύμβασης, η άποψη της υπηρεσίας είναι ότι δεν υφίσταται αντικείμενο συμπληρωματικής σύμβασης, εφ' όσον δεν αναφερόμαστε στα Τεύχη Δημοπράτησης (αρθρ.100 π.δ.696/1974) τα οποία ουδέποτε σας ζητήθηκε να υποβάλλετε»

7.- Κατά της ανωτέρω ειδικής πρόσκλησης ο Ανάδοχος με το υπ' αριθμ. πρωτ. Λ232/P2/192/24.01.2000 έγγραφό του υπέβαλε ένσταση, επί της οποίας το Συμβούλιο Έργων Πολιτικής Αεροπορίας (ΣΕΠΑ) με το υπ' αριθμ. 980/21.02.2000 πρακτικό του γνωμοδότησε υπέρ απόρριψής της και στη συνέχεια αυτή απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ.

Δ7/Δ/16737/1712/12.04.2000 Απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών με την αιτιολογία ότι :

α) η υπηρεσία δεν ζήτησε από τον ανάδοχο την υποβολή τευχών δημοπράτησης, αλλά τα στοιχεία που προβλέπονται από τα σχετικά άρθρα του π.δ. 696/1974 και αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία των οριστικών μελετών

β) η υποβολή των στοιχείων αυτών αποτελεί συμβατική υποχρέωση του αναδόχου και δεν αποτελεί απαίτηση της υπηρεσίας για συμπληρωματικές εργασίες και συνεπώς δεν τίθεται θέμα συμπληρωματικής σύμβασης ούτε καταβολής ειδικής αμοιβής για τα στοιχεία αυτά και

γ) τα στοιχεία αυτά θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί εντός της προθεσμίας της υποβολής της οριστικής μελέτης .

8.- Εν τω μεταξύ ο Ανάδοχος με το αριθμ. πρωτ. Λ232/P2/195/02.02.2000 έγγραφό του προς την ΥΠΑ υπέβαλε τα τεύχη: α) Τεχνικών Προδιαγραφών, β) ΕΣΥ, γ) Τιμολογίου, δ) Προϋπολογισμού κ.λ.π., μετά τον έλεγχο των οποίων η ΥΠΑ ζήτησε τη διόρθωσή τους με το υπ' αρ. Δ7/Δ/22011/2140/12.05.2000 έγγραφό της και τα οποία ο Ανάδοχος υπέβαλε εκ νέου με το αρ. πρωτ. Λ 232/P2/234/10.07.2000 έγγραφό του.

9.- Ταυτόχρονα ο Ανάδοχος άσκησε αίτηση θεραπείας (κατ' άρθρο 23 ν.716/1977 και άρθρο 12 ν.1418/1984) κατά της ως ανωτέρω ειδικής πρόσκλησης και της απόφασης απόρριψης της ένστασης, επί της οποίας το ΣΕΠΑ με το υπ' αριθμ. 1137/13.09.2000 Πρακτικό του γνωμοδότησε για την απόρριψή της και στη συνέχεια αυτή απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΑ/Δ7/Α/48672/4626/31.10.2000 απόφαση Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Επικοινωνιών, με την ίδια και πάλι αιτιολογία (ότι δηλ. ουδέποτε ζητήθηκε από τον ανάδοχο η υποβολή τευχών δημοπράτησης του άρθρου 100, αλλά τα στοιχεία που προβλέπονται από τα άρθρα 175 και 168 του π.δ.696/1974 που αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία των οριστικών μελετών και για τα οποία δεν καθορίζεται ιδιαίτερη αμοιβή για τη σύνταξή τους, διότι η υποβολή των στοιχείων αυτών αποτελεί συμβατική υποχρέωση του αναδόχου και δεν αποτελεί απαίτηση της υπηρεσίας για συμπληρωματικές εργασίες και επομένως δεν τίθεται θέμα συμπληρωματικής σύμβασης ούτε καταβολής ειδικής αμοιβής για τα στοιχεία αυτά).

10.- Τέλος η οριστική μελέτη του έργου εγκρίθηκε με την υπ. αριθμ. πρωτ. Δ7/Δ/746/74/08.01.2001 απόφαση ΥΠΑ. Το έργο της μελέτης του θέματος

4

δημοπρατήθηκε από την ΕΥΔΕ Α/Δ Β. Ελλάδος στις 31.10.2001. Το αποτέλεσμα της δημοπρασίας ακυρώθηκε και το έργο επαναδημοπρατήθηκε στις 30.06.2005. Η σύμβαση κατασκευής του έργου υπογράφηκε στις 31.10.2005 και σήμερα η κατασκευή του έργου βρίσκεται σε εξέλιξη.

Δικαστικό Ιστορικό

11. - Κατόπιν των προαναφερθέντων ο ανάδοχος άσκησε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών την από 16.11.2000 με αριθμ.καταχ.185/2005 προσφυγή του με αιτήματα: **α)** Να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. Δ7/Δ/1256/113/14.01.2000 ειδική πρόσκληση του άρθρου 13 του π.δ.194/1979 της Υ.Π.Α. και οι υπ' αριθμ. Δ7/Δ/16737/1712/12.04.2000 και Δ7/Α/48672/4626/31.10.2000 αποφάσεις του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών με τις οποίες απορρίφθηκε η ένσταση και η αίτηση θεραπείας αντίστοιχα **β)** Να αναγνωρισθεί ότι η σύνταξη των αιτηθέντων στοιχείων και τευχών των άρθρων 168 και 175 του π.δ. 696/1974 δεν συνιστά συμβατική υποχρέωση του αναδόχου, περιλαμβανόμενη στη συμβατική αμοιβή, αλλά νέες εργασίες για την πληρωμή των οποίων πρέπει να συνταχθεί συμπληρωματική σύμβαση και συγκριτικός πίνακας, **γ)** Να αναγνωρισθεί ότι τα αιτηθέντα στοιχεία και τεύχη συνιστούν τεύχη δημοπράτησης, η αμοιβή των οποίων υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 100 του π.δ 696/74 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 49 του π.δ. 515/89) και **δ)** Να υποχρεωθεί το Ελληνικό Δημόσιο να συντάξει συμπληρωματική σύμβαση και συγκριτικό πίνακα για την εκπόνηση και πληρωμή των ως άνω τευχών και να καταβάλει στον ανάδοχο το ποσό της αμοιβής που θα προκύψει από τη σύνταξη αυτών.

12.- Επί της προσφυγής αυτής εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 2556/2005 προδικαστική απόφαση του δικάσαντος δικαστηρίου, με την οποία υποχρεώθηκε το Ελληνικό Δημόσιο να καταθέσει στο Δικαστήριο έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας στο οποίο να αναφέρεται ποιά συγκεκριμένα στοιχεία των άρθρων 168 & 175 του Π.Δ. 696/1974 υπέβαλαν τα προσφεύγοντα Μελετητικά Γραφεία και ποιά δεν υπέβαλαν, μέχρι την έκδοση του υπ' αρ.Δ7/Δ/1256/113/14.01.2000 εγγράφου (πράξης) του Διευθυντή της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της ΥΠΑ, σε εκπλήρωση συμβατικής τους υποχρέωσης σχετικά με την επίμαχη οριστική μελέτη.

13.- Σε εκτέλεση της ως άνω αποφάσεως η ΥΠΑ απέστειλε στο Διοικητικό Εφετείο το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ7/Δ/10404/1377/23-03-2006 έγγραφό της σύμφωνα

με το οποίο ο ανάδοχος είχε υποβάλει προ της από 14-01-2000 ειδικής πρόσκλησης της ΥΠΑ τρία (3) τεύχη εκ των προβλεπομένων στα άρθρα 168 και 175 του π.δ 696/1974 και συγκεκριμένα Τεχνική Περιγραφή, Τεχνική Προδιαγραφή, Προϋπολογισμό Μελέτης και συνεπώς απέμεναν προς υποβολή τα τεύχη Ανάλυσης τιμών, Τιμολογίου και Συγγραφής Υποχρεώσεων στο ίδιο δε έγγραφο περιέλαβε την κρίση της ότι ο μελετητής θα δικαιούτο να αμοιφθεί κατ' άρθρο 100 του π.δ. 696/1974, μόνο για τυχόν τεύχη πέραν των αναγραφόμενων στα άρθρα 168 και 175.

14.- Μετά τη νέα συζήτηση της υποθέσεως εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 2694/2007 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η οποία δέχθηκε την προσφυγή και α) ακύρωσε την Δ7/Δ/48672/4626/31-10-2000 απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, στην οποία ενσωματώθηκε και το υπ' αριθμ. Δ7/Δ/1256/113/14.01.2000 έγγραφο - ειδική πρόσκληση, κατ' άρθρο 13 του π.δ 194/1979, του Διευθυντή της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Υ.Π.Α., β) έκρινε ότι τα συμπράττοντα γραφεία μελετών δεν υπέχουν συμβατική υποχρέωση προς υποβολή των τευχών που ζητήθηκαν με το ως άνω έγγραφο, δικαιούμενα για τη σύνταξη αυτών πρόσθετης αμοιβής κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 100 του Π.Δ. 696/74 (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 49 του Π.Δ.515/89) και γ) ανέπεμψε την υπόθεση στη Διοίκηση προκειμένου να αποφανθεί, ενόψει των κριθέντων με την απόφαση αυτή, επί του αιτήματος των προσφευγόντων περί σύνταξης συμπληρωματικής σύμβασης και συγκριτικού πίνακα για την εκπόνηση και πληρωμή των ανωτέρω τευχών και καταβολής του ποσού της αμοιβής που θα προκύψει με βάση αυτά.

15. - Κατά της ανωτέρω αποφάσεως για την αναίρεσή της ασκήθηκαν ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας α) η από 17-12-2007 με αρ.καταχ.1430/2007 αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία με την υπ'αριθμ.79/2008 Πράξη του Προέδρου του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Διοικητικού Εφετείου θεωρήθηκε ότι δεν ασκήθηκε λόγω μη καταθέσεως στο Δικαστήριο θετικής γνωμοδοτήσεως του αρμοδίου τμήματος του Ν.Σ.Κ. και η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο και β) η από 4-12-2007 αίτηση του αναδόχου επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 2139/2012 απόφαση Σ.Τ.Ε. που απέρριψε αυτήν. Ειδικότερα το ΣΤΕ έκρινε ότι: « ... αφού έγινε δεκτό από το δικάσαν δικαστήριο ότι η αιτιολογία, κατ' επίκληση της οποίας η Υπηρεσία αρνήθηκε να καταρτίσει

 6

συμπληρωματική σύμβαση και ΣΠ ήταν μη νόμιμη, η περαιτέρω διαταχθείσα αναπομπή της υποθέσεως στη Διοίκηση έχει την έννοια ότι αυτή δεν μπορεί πλέον να αρνηθεί να προβεί στις ως άνω ενέργειες για το λόγο αυτό, και υποχρεούται να συμμορφωθεί προς την ακυρωτική απόφαση, εφ' όσον πάντως συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις που θέτουν οι οικείες διατάξεις για την υπογραφή της συμπληρωματικής σύμβασης και σύνταξη ΣΠ (βλ. άρθρο 17 παρ.1 ν.716/1977 και 9 και 10 του π.δ.194/1979 και εφ' όσον δεν συντρέχει άλλος αυτοτελής νόμιμος λόγος αρνήσεως...»

16.- Κατόπιν των ανωτέρω υποβλήθηκε από την ερωτώσα υπηρεσία το παρόν ερώτημα ως προς τον τρόπο εκτέλεσης των δικαστικών αυτών αποφάσεων και συγκεκριμένα:

1) Αν μπορεί να συνταχθεί σήμερα Συμπληρωματική Σύμβαση και Συγκριτικός Πίνακας για τη σύνταξη και υποβολή τευχών, τα οποία έχουν συνταχθεί και υποβληθεί σε προγενέστερο χρόνο λαμβάνοντας υπόψη την παράγραφο 26 του ανωτέρω ιστορικού και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.716/1977 (άρθρα 17 & 18) και του Π.Δ.194/1979 (άρθρα 9 & 10) .

2) Αν σε περίπτωση θετικής απάντησης του 1ου ερωτήματος, , η σύνταξη Συμπληρωματικής Σύμβασης και Συγκριτικού Πίνακα θα περιλαμβάνει το σύνολο των τευχών δημοπράτησης και

3) Σε ποιές ακριβώς ενέργειες συνολικά πρέπει να προβεί η Διοίκηση προκειμένου να συμμορφωθεί πλήρως στις δικαστικές αποφάσεις.

Νομοθετικό Πλαίσιο

17.- Στα ακόλουθα άρθρα του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999 ΦΕΚ Α' 97) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 79 .-Σε περίπτωση προσφυγής

1...2...3.Το Δικαστήριο ακυρώνει την πράξη και αναπέμπει την υπόθεση στη Διοίκηση να ενεργήσει τα νόμιμα:α)...β)... γ)αν η διοίκηση δεν έχει ασκήσει τη διακριτική της εξουσία.

4. Αν η προσφυγή στρέφεται κατά παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας το δικαστήριο, κατά την επίλυση της διαφοράς, είτε ακυρώνει εν όλω ή εν μέρει την παράλειψη και αναπέμπει την υπόθεση στη διοίκηση για να προβεί στην οφειλόμενη ενέργεια, είτε απορρίπτει την προσφυγή».

«Άρθρο 196 Ισχύς έναντι όλων.

Οι αποφάσεις, με τις οποίες απαγγέλλεται η ακύρωση ή η τροποποίηση εκτελεστής ατομικής διοικητικής πράξης ή η ακύρωση παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, ισχύουν έναντι όλων».

18.- Στο άρθρο 17 παρ.1 του ν.716/1977 «Μητρώο Μελετητών – Ανάθεση –Εκπόνηση Μελετών» ορίζεται :

«Επέκτασις, συμπλήρωσις και τροποποιήσις συμβάσεως

Άρθρον 17.- 1. Εάν παραστή ανάγκη επεκτάσεως, συμπληρώσεως ή τροποποιήσεως της συμβάσεως εντός του αρχικού αντικειμένου αυτής, ο ανάδοχος υποχρεούται, κατόπιν υπογραφής μετά του εργοδότη συμπληρωματικής συμβάσεως, μετά γνώμην του αρμοδίου Συμβουλίου, να προβή εις την μελέτην του συμπληρωματικού αντικειμένου, εφ' όσον ο ολικός προϋπολογισμός δαπάνης του έργου ή η κατ' αποκοπήν αμοιβή του αναδόχου κατά περίπτωσιν δεν υπερβαίνει το 50% των αρχικών τοιούτων, αναθεωρουμένων κατά τας κειμένας διατάξεις».

19.- Στο άρθρο 9 του π.δ. 194/1979 «περί εκτελέσεως των άρθρων 11 και επόμενα του ν. 716/1977 «περί μητρώου μελετητών και αναθέσεως και εκπονήσεως μελετών» ορίζεται

«Άρθρον 9.

Συμπληρωματική σύμβασις - Συγκριτικοί Πίνακες.

Εάν παραστή ανάγκη επεκτάσεως, συμπληρώσεως ή τροποποιήσεως της συμβάσεως κατά τας διατάξεις του άρθρου 17 του Ν. 716/1977 και προς κατάρτισιν της προβλεπομένης υπό των διατάξεων αυτών συμπληρωματικής συμβάσεως συντάσσεται υπό της διευθυνούσης υπηρεσίας το κείμενον των επενεκτέων εις την σύμβασιν μεταβολών και συγκριτικός Πίναξ της επερχομένης μεταβολής εις την δαπάνην εκπονήσεως της μελέτης.

2. Ο Συγκριτικός Πίναξ και το κείμενον των μεταβολών :

α) διευκρινίζουν ...β) περιλαμβάνουν ...

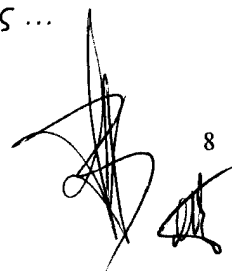
3... ..»

20. - Στο π.δ.696/1974 «Μελέτες έργων» με το άρθρο 100 προβλέπεται ο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής για τα τεύχη δημοπράτησης

«1. Η αμοιβή για τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης των Συγκοινωνιακών ...καθορίζεται με βάση το γενικό τύπο ...

2. Η κατά τα ανωτέρω αμοιβή κατανέμεται κατά τεύχη ως εξής ...

3. Προκειμένου περί μελετών οδών....

4.Προκειμένου περί μελετών κτιριακών έργων....

5.Για τις μελέτες στις οποίες δεν έχει συνταχθεί στάδιο οριστικής μελέτης ...»

Στο άρθρο 168 του ίδιου π.δ. που αφορά την οριστική μελέτη προβλέπεται ο τρόπος σύνταξής της και τα υποβλητέα στοιχεία αυτής.

«1. Η Οριστική μελέτη συντάσσεται είτε απ' ευθείας, εφ' όσον δεν έχει προηγηθεί η εκπόνησις σχετικής Προμελέτης, ή μετά την έγκρισιν της προμελέτης και δύναται να καλύπτει ολόκληρο το αντικείμενο αυτής ή μέρος μόνον ...

2.Υποβλητέα στοιχεία οριστικής μελέτης

- Τεχνική Έκθεση

- Σχέδια

- Τεύχη

- Κτηματολόγιο εφ' όσον απαιτείται....»

21.- Παράλληλα, με το προαναφερθέν νομικό πλαίσιο, κατά τον κρίσιμο χρόνο της σύναψης της επίδικης σύμβασης, σε ισχύ τελούσε και η Οδηγία 92/50/ΕΟΚ για τις συμβάσεις υπηρεσιών, στην οποία υπήγοντο και οι συμβάσεις εκπόνησης μελετών τεχνικών έργων (βλ. κατηγορία 12 του Παραρτήματος ΙΑ' της Οδηγίας), σύμφωνα με το άρθρο 11 περ. 3 της οποίας: «οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών μέσω διαδικασίας με διαπραγμάτευση στις ακόλουθες περιπτώσεις: ...ε) για τις συμπληρωματικές υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικά προβλεπόμενο σχέδιο ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας της αρχικής σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι η σύναψη γίνεται στο πρόσωπο το οποίο εκτελεί την εν λόγω υπηρεσία:... Ωστόσο, η προϋπολογιζόμενη συνολική αξία των συμβάσεων που ανατίθενται για συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της κύριας σύμβασης».

Ομοίου περιεχομένου διάταξη περιλήφθηκε και στο άρθρο 9 παρ. 3 του π.δ. 346/1998 (Α' - 230 - 12/10/1998), με το οποίο μεταφέρθηκε η ως άνω Οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη.

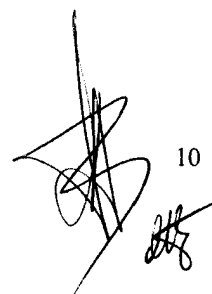
Ερμηνεία- Υπαγωγή

22.- α. Επί του πρώτου ερωτήματος

1) Καταρχάς, εφαρμοστέο, από άποψη διαχρονικού δικαίου, νομοθετικό πλαίσιο κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσης συμμόρφωσης της Διοίκησης με

τις εκδοθείσες δικαστικές αποφάσεις, τυγχάνει αυτό του ν. 716/1977 και του εκτελεστικού αυτού π.δ. 194/1979 (και όχι του ισχύοντος κατά την έκδοση των αποφάσεων ν. 3316/2005), στο οποίο, άλλωστε, και παραπέμπει η εξ αυτών ΣΤΕ 2139/2012, κατά την εξειδίκευση των συνεπειών της εκ μέρους του Διοικητικού Εφετείου αναπομπής της υπόθεσης στη Διοίκηση (βλ. σελ 6 in fin της ως άνω απόφασης).

2) Οι προϋποθέσεις για την επέκταση της σύμβασης μελέτης, όπως αυτές διαγράφονται στις εφαρμοστέες κατά τα ανωτέρω διατάξεις, και οι οποίες επιτρέπουν την κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 11 του ν. 716/1977 απευθείας σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης με τον αρχικό ανάδοχο, συνίστανται αφενός μεν στην ύπαρξη μελετητικών εργασιών οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες, κατά την εκτέλεση της σύμβασης και είτε προβλέπονται κατά είδος από το συμβατικό τιμολόγιο και τον προϋπολογισμό, αλλά εκτελούνται σε ποσότητες μεγαλύτερες από τις προβλεπόμενες ή κατά παρέκκλιση από τον συμφωνηθέντα τρόπο, είτε δεν προβλέπονται κατά είδος στην αρχική σύμβαση δεν είναι όμως δυνατόν να διαχωριστούν από τεχνική και οικονομική άποψη από την κύρια σύμβαση ή είναι αναγκαίες για την τελειοποίησή της, αφετέρου δε στη μη υπέρβαση του προϋπολογισμού των εργασιών αυτών σε ποσοστό 50% του αρχικού προϋπολογισμού, ενώ ως προς την ακολουθητέα διαδικασία προβλέπεται η προηγούμενη της εκτέλεσης των εργασιών σύνταξη συγκριτικού πίνακα (Σ.Π.) που τις περιλαμβάνει, ο οποίος εγκρίνεται, μετά γνώμη του αρμοδίου Συμβουλίου, και η εν συνεχεία υπογραφή της συμπληρωματικής σύμβασης. Συνεπώς, ο ανάδοχος δεν υποχρεούται ούτε δικαιούται να προβεί σε τροποποιήσεις ως προς την ποιότητα, το είδος ή την ποσότητα των εργασιών, όπως αυτά ορίζονται στη σύμβαση, χωρίς προηγούμενη σύνταξη και έγκριση τουλάχιστον Σ.Π., οπότε και προσδίδεται συμβατικό θεμέλιο στις εκτελούμενες συμπληρωματικές εργασίες, με τη συμβατική σχέση να ολοκληρώνεται και να οριστικοποιείται με τη σύναψη σχετικής σύμβασης, ύστερα από διαπραγματεύσεις μεταξύ των μερών και γνώμη του τεχνικού συμβουλίου του εργοδότη (βλ. για τα δημόσια έργα ΑΠ 1726/2014, ΣΤΕ 1100/2007, 1475/2010, 1520/2011, 1768/2012, 1258/2013).

 10

Περαιτέρω, όμως, γίνεται δεκτό (ΔΕΦΑΘ 603/2010)¹ ότι κατ' εξαίρεση από τον ανωτέρω κανόνα, σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από τη σύναψη τελικά συμπληρωματικής σύμβασης, ο ανάδοχος δικαιούται αμοιβής ή αποζημίωσης για τις ως άνω εργασίες, στην περίπτωση κατά την οποία προέβη στην εκτέλεσή τους κατόπιν εντολής της Υπηρεσίας, έχει δε η αμοιβή αυτή συμβατικό χαρακτήρα, αφού η εντολή του εργοδότη και η αποδοχή της από τον ανάδοχο δημιουργούν το αναγκαίο συμβατικό πλαίσιο (βλ. για δημόσια έργα ΑΠ 1726/2014). Σε περίπτωση έλλειψης σχετικής εντολής, δεν αποκλείεται, ωστόσο, αυτές οι εργασίες να κριθούν, εν συνεχεία, από την Υπηρεσία ή, σε περίπτωση διαφωνίας από το αρμόδιο Δικαστήριο, ως αναγκαίες (την αναγκαιότητα θα αποδείξει ο ανάδοχος - ΣΤΕ 928/2014, και η δικαστική απόφαση πρέπει να διαλάβει ειδική περί της αναγκαιότητας κρίση - ΣΤΕ 1700/2009), δηλαδή ως εργασίες που επιβάλλονται για την αρτιότητα ή τη λειτουργικότητα του μελετητικού έργου, οπότε οι εργασίες αυτές νομιμοποιούνται εκ των υστέρων με σύνταξη συγκριτικού πίνακα ή και πρωτοκόλλου κανονισμού τιμών μονάδος νέων εργασιών (βλ. για δημόσια έργα ΣΤΕ 45/2016, 1976/2014, 1230/2013, 3454/2013, 430/2011, 767/2011, 3237/2006, 595/2005, 4162/1997), ή και τη σύναψη νέας, συμπληρωματικής, σύμβασης (βλ. για δημόσια έργα 3406/2015, 106/2015, 1130/2015, 1502/2015, 3319/2014, 4552/2012, 2250/2009, 1418/2009, 1214/2007, ΑΠ 1726/2014). Δεν αρκεί έτσι η κρίση απλώς ότι οι χωρίς εντολή πρόσθετες εργασίες υπήρξαν αναγκαίες και συνεπώς η δαπάνη τους βαρύνει τον εργοδότη προκειμένου ο ανάδοχος να αιτηθεί την καταβολή αυτής, αλλά απαιτείται για τον καθορισμό του οφειλόμενου σ' αυτόν ανταλλάγματος η τήρηση ακολούθως της διαδικασίας σύνταξης και έγκρισης ΣΠ ή και πρωτοκόλλου κανονισμού τιμών μονάδος νέων εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.), κατά μέρος δε της νομολογίας οπωσδήποτε και κατάρτισης συμπληρωματικής σύμβασης (Σ.Σ.) με βάση τον εγκεκριμένο ΣΠ, εν συνεχεία δε για την πληρωμή απαιτείται η υποβολή και έγκριση της σχετικής πιστοποίησης (ΣΤΕ 3120/2015 1750/2013, 4262/2012).

3) Υπό την ισχύ της διάταξης του άρθρου 11 παρ. 3 της προαναφερθείσας Οδηγίας 92/50/ΕΟΚ για τις συμβάσεις υπηρεσιών, στην οποία υπήγοντο και οι

¹Και στο πλαίσιο των δημοσίων έργων, κατά την πάγια σχετική νομολογία, τα πορίσματα της οποίας δύνανται να αξιοποιηθούν εν προκειμένω λόγω της ταυτότητας του νομικού λόγου, παρά την απουσία σχετικής ρητής διάταξης στη νομοθεσία των δημοσίων μελετών [αντίστοιχης του 34 παρ. 2 του π.δ. 609/1985 διάταξης], ένεκα της οποίας μια τέτοια λύση τίθεται υπό αμφισβήτηση, βλ. Μητκίδης, *Δημόσιες συμβάσεις μελετών και συναφών υπηρεσιών, 2010, σελ. 327*].

συμβάσεις εκπόνησης μελετών τεχνικών έργων, στις παρατεθείσες ανωτέρω προϋποθέσεις έγκυρης σύναψης συμπληρωματικής σύμβασης, επαναλαμβάνεται ο περιορισμός του 50% της ορισθείσας αμοιβής, στον οποίο υπόκεινται οι συναπτόμενες μετά την ισχύ της Οδηγίας συμβάσεις, του στοιχείου τούτου εξεταζομένου τόσο κατά το στάδιο σύναψης όσο και κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης (ΣτΕ επτ. 660/2012, 3504/2014) (άλλως Ατομ. Γνωμ ΝΣΚ 726/2002).

Η ισχύς του όρου αυτού και στην προκειμένη περίπτωση δεν προσκρούει στις σχετικά εκδοθείσες δικαστικές αποφάσεις, ούτε αναιρείται από τη μη ρητή σχετική αναφορά της υπ' αριθμόν 2139/2012 απόφασης του ΣτΕ, καθώς αφενός μεν η εκ της τελευταίας απόφασης παραπομπή στο νομικό πλαίσιο του ν. 716/1977 γίνεται εν είδει γενικής κατευθυντήριας υπόδειξης προς τη Διοίκηση και όχι αποκλεισμού τυχόν άλλων διατάξεων που σωρευτικά ισχύουν, αφετέρου δε η ισχύς του οικείου κανόνα παράγεται από την ίδια την Οδηγία, ανεξαρτήτως της μνείας αυτού από τις δικαστικές αποφάσεις που έκριναν την υπό εξέταση υπόθεση.

4) Στην προκειμένη περίπτωση, οι δικαστικές αποφάσεις για τις οποίες ανακύπτει υποχρέωση της Διοίκησης προς συμμόρφωση, έκριναν, από το σύνολο των προϋποθέσεων για την κατά τα ανωτέρω νομιμοποίηση των επίμαχων εργασιών, τον μη συμβατικό χαρακτήρα αυτών, χωρίς όμως να τάμουν άλλα ζητήματα, όπως αυτά της αναγκαιότητας των εργασιών ή της υλοποίησής τους κατόπιν εντολών της Υπηρεσίας για εκτέλεση εργασιών πέραν του συμβατικού αντικειμένου.

Ειδικότερα, από την επισκόπηση της υπ' αριθμόν 2694/2007 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, σε συνδυασμό με την προδικαστικά εκδοθείσα (υπ' αριθμόν 2556/2005 του ίδιου Δικαστηρίου), αλλά και την προσφυγή του αναδόχου (με ημερομηνία 16-11-2000 και αριθμ. κατ. 185/2000), προκύπτει ότι το αχθέν ενώπιον του Δικαστηρίου ζήτημα και το τελικά κριθέν ήταν αποκλειστικά και μόνο ο χαρακτήρας των επίμαχων εργασιών (σύνταξη τευχών δημοπράτησης -κατά τον ανάδοχο- ή στοιχείων μελέτης -κατά την Υπηρεσία) ως συμβατικών ή μη. Έτσι, διαγνώστηκε ότι η κατόπιν του υπ' αριθμ. πρωτ. Δ7/Δ/1256/113/14-1-2000 εγγράφου-ειδικής πρόσκλησης της Υπηρεσίας σύνταξη και υποβολή εκ μέρους του αναδόχου τευχών συνιστούσε υποβολή όχι στοιχείων της μελέτης σε εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης, αλλά τευχών δημοπράτησης που εξαιρούνταν από το παραδοτέο συμβατικά αντικείμενο. Για το λόγο αυτό, ήτοι

λόγω μη συνδρομής περίπτωσης παράβασης συμβατικής υποχρέωσης εκ μέρους του αναδόχου, ακύρωσε την προσβληθείσα ειδική πρόσκληση, χωρίς να κρίνει τίποτα περαιτέρω ούτε για τη φύση των εργασιών ως αναγκαίων ούτε για τη φύση και τις συνέπειες των σχετικών εντολών της Υπηρεσίας.

Στο πλαίσιο αυτό, και η εκδοθείσα μετ' αναίρεση υπ' αριθμόν 2139/2012 του Συμβουλίου της Επικρατείας απόφαση, αναφέρεται στην υποχρέωση της Διοίκησης να προβεί σε σύνταξη ΣΠ και ΣΣ, υπό την αίρεση της συνδρομής και των «λοιπών», πέραν δηλαδή των ήδη κριθέντων, κατά νόμο όρων, προϋποθέτουσα έτσι αφενός μεν την εκ μέρους του δικάσαντος την ουσία Δικαστηρίου διαπίστωση τουλάχιστον ενός εξ αυτών, και αφετέρου την ύπαρξη και άλλων, μη υπ' αυτού διαγνωσθέντων.

Συνεπώς, η κατόπιν της διαφωνίας των μερών δικαστική κρίση περί των επίμαχων εργασιών και η αναπομπή της υπόθεσης στη Διοίκηση για να ενεργήσει «σύμφωνα με τα κριθέντα» δεν προσλαμβάνει απλώς την έννοια της σύνταξης ΣΠ και ενδεχομένως ΣΣ, όπως θα ίσχυε εάν είχε ήδη κριθεί από το Δικαστήριο η συνδρομή των προς τούτο συνολικά αναγκαίων κατά νόμο προϋποθέσεων, αλλά της διατύπωσης αντίστοιχης κρίσης από τη Διοίκηση, καθώς από το σύνολο αυτών διαγνώστηκε δικαστικά μόνο ο μη συμβατικός χαρακτήρας των εργασιών.

5) Σε σχέση με το θέμα της ύπαρξης εντολών της Υπηρεσίας προς τον ανάδοχο για την υποβολή των αιτηθέντων στοιχείων, πρέπει να αναφερθεί, καταρχάς, ότι η εκδοθείσα απόφαση ουδόλως κρίνει το ζήτημα της νομιμοποίησης των εργασιών λόγω εκτέλεσής τους κατόπιν εντολής της Υπηρεσίας, οπότε και θα ήταν υποστηρικτέο ότι η αναπομπή της υπόθεσης στη Διοίκηση έχει την έννοια της διεκπεραίωσης της διαδικασίας σύνταξης ΣΠ ή και ΣΣ (πρβλ. Δ.ΕΦ Αθ. 603/2010). Αντιθέτως, το Δικαστήριο αναφέρεται σε πρόσκληση για την εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης, η μη συνδρομή τελικά της οποίας (αφού οι εργασίες κρίθηκαν εκτός συμβατικού αντικειμένου) την καθιστά ακυρωτέα.

Στην προκειμένη, λοιπόν, περίπτωση, ελλείπουσας σχετικής κρίσης στην δικαστική απόφαση, έστω ατελούς, περί τυχόν εντολής, ώστε να χωρεί εξειδίκευση και ερμηνεία της από το παρόν Τμήμα, αλλά και της μη ύπαρξης σαφώς και ανενδοιάστως εκπεφρασμένης θέσης της Διοίκησης περί της αναγκαιότητας των εργασιών που ζητήθηκαν, καταλείπεται σε αυτή είτε να κρίνει

εκ νέου και ρητώς τις εκτελεσθείσες μη συμβατικές εργασίες, ως πράγματι αναγκαίες και άρα ως δικαιολογούσες τη νομιμοποίησή τους εξετάζοντας τη συνδρομή ή μη των προϋποθέσεων των διατάξεων του άρθρου 17 του ν. 716/1977 και του εκτελεστικού αυτού π.δ. 194/1979, σε συνδυασμό με την Οδηγία 92/50/ΕΟΚ στο πλαίσιο των προβλεπόμενων σε αυτές διαδικασιών, είτε αν θα προβεί σε σύνταξη ΣΠ ή και ΣΣ, προς νομιμοποίηση των εργασιών, θεωρώντας ότι χορηγήθηκαν σχετικές εντολές από μέρους της, ακόμα μάλιστα και καθ' υπέρβαση του ποσοστού 50% του συνολικού συμβατικού αντικειμένου.

6) Ανεξαρτήτως των ανωτέρω, προς υποβοήθηση της Διοίκησης επί του τιθεμένου ζητήματος για τη δυνατότητα σύναψης συμπληρωματικής σύμβασης μετά την εκτέλεση των εργασιών και την ολοκλήρωση της μελέτης, καταρχάς, γίνεται δεκτό ότι δεν επιτρέπεται η σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης μετά την εκτέλεση των εργασιών, ενώ απώτατο χρονικό όριο αυτής τίθεται η ισχύς της αρχικής σύμβασης (πρβλ και ΕλΣυν 138/2010), ωστόσο, όταν η ΣΣ συνάπτεται σε συμμόρφωση δικαστικής απόφασης, η οποία μάλιστα ως εκ του χρόνου εκδόσεώς της ανάγεται σε μεταγενέστερο της εκτέλεσης των εργασιών χρόνο, δεν συντρέχει κώλυμα εκ του ανωτέρω επιχειρήματος. Εξάλλου, κατ' εφαρμογή της σχετικής αναφερόμενης στο παρόν νομολογίας (βλ. ΣτΕ 45/2016, 1976/2014, 1230/2013, 3454/2013, 430/2011, 767/2011, 3237/2006, 595/2005, 4162/1997) θα μπορούσε να παραληφθεί η κατάρτιση ΣΣ και να συνταχθεί μόνο ΣΠ, εφόσον μπορούσε να κριθεί ότι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις καταβολής αμοιβής για τις εκτελεσθείσες εργασίες.

23. Επί του δεύτερου ερωτήματος:

1) Καταρχάς, η απάντηση στο εν λόγω ερώτημα, προϋποθέτουσα καταφατική απάντηση στην υποχρέωση της Υπηρεσίας να καταβάλει αμοιβή για τις μη συμβατικές εργασίες, κρίση, η οποία, σύμφωνα με τα αμέσως ανωτέρω, εφόσον δεν διατυπώθηκε από το δικάσαν στην ουσία Δικαστήριο καταλείπεται στη Διοίκηση ως τεχνική κρίση, τυγχάνει πρόωρη.

2) Ωστόσο, προς υποβοήθηση της Διοίκησης και αποφυγή επανόδου αυτής σε περίπτωση που προχωρήσει σε σύνταξη ΣΠ ή και ΣΣ για την καταβολή αμοιβής στον ανάδοχο, σημειώνονται τα εξής:

Από την επισκόπηση των εκδοθεισών στο πλαίσιο της ένδικης υπόθεσης δικαστικών αποφάσεων [ΔΕφΑθηνών 2556/2005 (προδικαστική) και 2694/2007 (οριστική), ΣτΕ 2139/2012] και της προσφυγής του αναδόχου, υπό το φως

πάντοτε και των διαγραφομένων από τις διατάξεις του ΚΔΔ ορίων, προκύπτει ότι η σε συμμόρφωση προς τις ανωτέρω αποφάσεις τυχόν καταβληθησόμενη στον ανάδοχο αμοιβή θα περιλαμβάνει μόνο τα αιτηθέντα δια του υπ' αριθμ.πρωτ. Δ7/Δ/1256/113/14-1-2000 εγγράφου τεύχη, όπως αυτά προσδιορίστηκαν από το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ7/7/10404/1377/23-3-2006 έγγραφο της Διοίκησης, συνταχθέν σε συμμόρφωση προς την προδικαστική απόφαση του δικάσαντος την ουσία Δικαστηρίου. Έρεισμα προς την κατεύθυνση αυτή παρέχουν καταρχάς οι κρίσεις των δικαστικών αποφάσεων και, ειδικότερα, η κρίση της προδικαστικής απόφασης, η οποία διέταξε την υποβολή από τη Διοίκηση απόψεων για να διευκρινιστεί ποια στοιχεία είχαν ήδη υποβληθεί και ποια ζητήθηκαν με την προσβληθείσα πράξη, υπολαμβάνοντας προφανώς ότι επίδικα καθίστανται μόνο τα δεύτερα, η κρίση της οριστικής απόφασης, συναγόμενη από τη συνδυαστική εξέταση των διατάξεών της, η οποία ακυρώνοντας την προσβληθείσα πράξη και αναπέμποντας στη Διοίκηση για να αποφανθεί σύμφωνα με τα κριθέντα, οριοθέτησε την αναπομπή σύμφωνα με το περιεχόμενο της οικείας πράξης, ήτοι της τύχης της αμοιβής των δι' αυτής αιτηθέντων στοιχείων, αλλά και η κρίση της ΣτΕ 2139/2002, κατά την οποία πληρωτέα είναι τα τεύχη δημοπράτησης που αιτήθηκε η Υπηρεσία και τελικά υποβλήθηκαν. Παράλληλα, προς το ίδιο συμπέρασμα οδηγεί και η εξέταση του περιεχομένου της προσφυγής του αναδόχου, το οποίο αναφέρεται στα αιτηθέντα με το ανωτέρω έγγραφο στοιχεία και ζητά τον προσδιορισμό αμοιβής για αυτά.

Συνεπώς, πληρωτέα, υπό τις άνω προϋποθέσεις, τελούν μόνο τα αιτηθέντα με την προσβαλλόμενη πράξη τεύχη και όχι για όσα είτε αυτοβούλως υπέβαλε είτε προβλέπονται από το νόμο ως τεύχη δημοπράτησης (πρβλ ΣΤΕ 3095/2012), καθώς μόνο για αυτά μπορεί να αναγνωρισθεί ανάθεση εκ μέρους της Υπηρεσίας (πρβλ ΑΠ 423/1995).

Τούτο δε δεν αναιρείται από το γεγονός ότι ο ανάδοχος επανυπέβαλε και τεύχη τα οποία είχε ήδη υποβάλει, διότι οι δικαστικές κρίσεις αφορούν μόνο τα δια του εγγράφου αυτού αιτηθέντα, όπως αυτά μάλιστα προσδιορίστηκαν μετά την έκδοση της προδικαστικής απόφασης, και όχι τα συνεπεία αυτού υποβληθέντα, τα οποία σε κάθε περίπτωση θα μπορούσαν να μην ταυτίζονται με τα αιτηθέντα και συνεπώς να εκφεύγουν των εντολών της Υπηρεσίας, καθιστάμενα έτσι μη πληρωτέα.

24. - Επί του τρίτου ερωτήματος

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω και ιδίως των λεχθέντων υπό το πρώτο ερώτημα, η απάντηση επί του τρίτου ερωτήματος παρέλκει.

25. - Συμπέρασμα

Κατόπιν των προαναφερομένων, κατά τη γνώμη του Τμήματος, επί των τιθεμένων ερωτημάτων αρμόζουν οι ως άνω αναλυτικώς (υπό στοιχ. 22 και 23) διδόμενες απαντήσεις.

ΕΘΕΩΡΗΘΗ

Αθήνα, 17 - 5 - 2016

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Βασιλική Δούσκα

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Μαρία Σταμέλου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.